

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententia adversariorum proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

- 66 **A**D locum Aristotelis respondeo admittendo locum Philosophi; quia maxime confirmat nostram sententiam, nam si ipse ait ibi esse analogiam, & ea esse analogia, quæcunque ita se habent, ut unum sit ad aliud, in ratione entis præcisa simpliciter nulla dabitur analogia, quia in tali ratione non datur aliud, & aliud, nec plura, quæ ita sunt, ut unum sit propter aliud, quia in ente ut sic præcise solum est unica ratio essendi indivisibilis sine ulla pluralitate. E contra vero in inferioribus entis dantur plura, quæ ita se habent, ut unum sit ad aliud, ac proinde datur aliud ad aliud, creatura nimirum ad Deum, accedens ad substantiam; cum autem hoc totum sit ratione differentiarum, dabitur in illis analogia, quæ vocatur physice inæqualitatis, non autem analogia metaphysica, de qua hic loquimur: ergo in ratione entis potius datur univocatio, quam analogia metaphysica.
- 67 Ad secundum respondeo distinguendo maiorem; si non adæquat virtutem causæ, quam causa habet ex parte differentie, & nihilominus effectus, & causa conveniunt in una indivisibili ratione superiori participando illam ex parte sui sine aliqua inæqualitate, nego; quod contingit in nostro casu si participant cum inæqualitate, concedo ex parte superioris, quo nullo modo evenit in ente respectu Dei, & creaturarum.
- 68 Ad tertium distinguo, ratio entis præcisa ab omni, quod est proprium Dei, & à creaturis nego; ipsa ratio entis adæquate & realiter sumpta secundum quod adæquate est Deus ratione differentie increate concedo; sed hoc non est contra nos, quia solum loquimur de ratione præcisa entis.
- 69 Ad quartum eodem modo respondeo, & addo; potius hæc duo argumenta probare illam rationem entis non esse præcisam, quam supposita præcissione, non esse univocam; unde negamus ens ut sic, quatenus ens est simpliciter præcisum sub illa formalitate adhuc quatenus ex parte sua descendit ad creaturam esse ens per participationem, & ut descendit ad Deum, esse ens per essentiam; nam licet creatura sit ens participatum, & Deus sit ens per essentiam, & imparticipatum ratione propriarum differentiarum, ens autem commune utrique sicut præcise ab utroque, & abstrahit à differentiis utriusque, ita abstrahit ab ente per essentiam, & ab ente per participationem, unde non est unum, nec aliud, sed unum commune illis.
- 70 Ad quintum respondeo, concedendo maiorem, & distinguendo minorem; ens non ponitur cum ultima differentia sine intermedijs, concedo; v.g. homo non est ens rationale præcise, sed potius ens per se corporeum, vivens, sensibile, rationale, quia contra naturam est transitus de termino extremo ad extremum sine medio; ens non ponitur cum omnibus differentiis (ut in Logica late dictum est) nego.
- 71 Ad ultimum respondeo negando minorem; ad probationem illius nego absolute illam maiorem, quia genus non solum debet esse univocum, sed etiam debet esse extra rationem differentiarum, ut patet ex dictis latissime in Logica.

QVÆSTIO III.

Utrum supposita præcissione entis simpliciter transcendentia illius tollat univocationem?

SECTIO I.

Sententia Adversariorum proponitur.

PRIMA sententia est aliquorum Thomistarum asserentium, transcendentiam entis tollere univocationem illius, & causare analogiam in ipso respectu inferiorum: hanc sententiam amplectitur P. Hurtado in *Logica*, disp. 9. sect. 4. subsect. 5. qui antequam hanc sententiam probet, ut melius eam propugnet, & oppugnet adversariam, asserit inter rationes transcendentis & non transcendentis dari hoc maximum discrimen, videlicet quod rationes non transcendentis habeant eandem perfectionem essentialiam, quando abstrahuntur, ac quando contrahuntur: v.g. animal habet in homine totam perfectionem essentialiam, quam habet propter abstractam, quia licet in homine coniungatur rationalitati; cum tamen rationalitas non imbibat in se animalitatem, sit ut tantum sit perfectio accidentaliter metaphysice loquendo respectu animalis, & per consequens idem animal formaliter sine aliqua dissimilitudine, & inæqualitate essentiali est in omni statu tam abstractionis, quam contractionis, ita ut idem formalissime sit in homine, & in equo sine aliqua dissimilitudine, aut inæqualitate essentiali; sicut eadem materia prima est in homine, & in cadavere; sine eo quod in illo habeat maiorem perfectionem essentialiam, ac in hoc. Secus vero asserit Hurtado contingere in transcendentibus, quorum conceptus communis quidditativus, & essentialiter sit perfectior in suis inferioribus ratione transcendentie, quia imbibitur essentialiter in differentiis eorum, quam si non esset in illis; atque ideo cum non sint duo conceptus, entis conceptus, & conceptus substantie, sit ut cum substantia sit perfectior accidenti quidditative, & essentialiter, ipsum etiam ens contractum in substantia sit perfectius quidditative, & essentialiter se ipso, propter contractum in accidenti; unde ipsum ens præcisum est æquale ipsum autem formalissime contractum est inæquale sibi essentialiter, & quidditative; hæc sententia probatur sic.

Primo, quia analogia sunt quorum nomen est commune, ratio vero significata per nomen nec omnino eadem, nec omnino diversa, sed partim eadem, partim diversa; sed transcendentia efficit, ut ratio significata per nomen sit partim eadem, partim diversa: ergo transcendentia causat analogiam. Minor probatur, quia ille conceptus transcendens, ut abstractus est omnino idem cum ipso conceptu ut contracto; sed propter abstractus est idem, & ipse propter contractus est diversus, cum sit de ultimo, & intrinseco conceptus substantie, & accidentis ratione transcendentie, & accedens & substantia sunt diversa: ergo

ergo transcendentia efficit ut ratio significata per nomen habeat identitatem, & diversitatem.

74 Secundo Ens quatenus includitur in suis inferioribus non distinguitur ab illis, sed est idem formalissime cum ipsis, quia substantia formaliter est ens, atque illa inferiora dicunt formaliter diversitatem, & inæqualitatem: ergo ens dicit diversitatem & inæqualitatem; sed propterea abstractum est omnino idem, & æquale: ergo conceptus transcendens ex vi transcendentis est partim idem, & partim diversus.

75 Confirmatur; si animal includeretur in ultimis differentiis formaliter & essentialiter, ex se haberet unitatem, & in differentiis haberet diversitatem: ergo ratione transcendentis esset analogum.

SECTIO II.

Nostri sententia ponitur.

76 Conclusio: Ens licet transcendat ultimas differentias rerum, ex eo quod sit simpliciter præcisum non est analogum, sed univocum; hæc est communior sententia inter Neotericos, probatur

77 Primo, quia analogia sunt, quorum nomen est commune, & ratio substantiæ secundum nomen significata est partim eadem, & partim diversa; sed rationi entis ut sic præcisæ, etiam si sit transcendens, non convenit hæc definitio: ergo non est analogia. Probatur minor: Ratio entis ut sic præcisæ est omnino eadem, & una simpliciter; sed rationi, quæ est omnino eadem, non potest convenire definitio analogorum: ergo rationi entis ut sic præcisæ non convenit definitio analogorum. Maior supponitur ut vera ab Hurtado, & ab Adversariis; probatur Minor: ideo animal non convenit definitio analogorum, quia quatenus præcisum, & ut significatur per hoc nomen est omnino idem, sed ratio entis, ut sic propterea præcisæ, & significata per hoc nomen, & conceptum formalem illi respondentem est omnino eadem sine diversitate: ergo illi non convenit definitio analogorum.

78 Vergetur, quia transcendentia non tollit præcisionem, ut supponitur; sed præcisio tollit ab ente omnem differentiam, distinctionem, & inæqualitatem, ac proinde causat unitatem simpliciter: ergo transcendentia non tollit univocationem ab ente, nec causat analogiam in ipso: maior ex ipso titulo quæstionis patet. Minor est certa ex late dictis *quæstione superiori*, & etiam quia quando aliqua ratio tollit causam formalem alicuius effectus, tollit etiam effectum formalem talis causæ, ut v. g. qui tollit albedinem, tollit album, & qui aufert animam, destruit animatum, ex eo quod forma est de essentia effectus formalis, & ablata essentia, destruitur id, cuius est essentia; sed præcisio simpliciter tollit ab ente omnem differentiam quæ est causa formalis divisionis, inæqualitatis, & diversitatis, ut late quæstione superiori probavimus, ratione prima pro nostra conclusione facta: ergo præcisio simpliciter tollit ab ente omnem divisionem, omnem inæqualitatem, omnem diversitatem, quæ sunt effectus formales differentiarum: sed ablata divisione ab ente manet ens indivisum, & ens indi-

R. P. Ideph. de Peñañel, Theol. Schol. Tom. I.

visum est unum simpliciter, & ablata inæqualitate manet æquale, & ablata diversitate manet univocum: ergo ratione præcisionis simpliciter manet ens unum, idem, & æquale simpliciter: ergo univocum, quia univocum est, cuius nomen est unum, & ratio significata per nomen est una, eadem, æqualis simpliciter sine ulla diversitate.

Vergetur, quia vel ratio entis abstrahitur etiam si sit transcendens secundum quod in illa conveniunt inferiora, & non ut disconveniunt illa; sic autem conceptus ille erit unus omnino idem, sicut conceptus animalis, quia tunc representatur ratio conveniendi sine ulla disconvenientia, ac proinde erit conceptus univocus, sicut est conceptus animalis, vel illa ratio abstrahitur secundum quod in illa differunt, & non conveniunt inferiora, & hoc præterquam quod est impossibile, quia à differentiis, ut differentiæ sunt, nihil abstrahitur, si sumantur quatenus quoad explicitum differunt; unde à rationali, & irrationali quoad hos conceptus nihil potest abstrahi; & ratio est, quia totum fundamentum abstractionis est convenientia; sed differentiæ quoad explicitum minime conveniunt, sed differunt: ergo ab illis sic sumptis quoad explicitum nihil potest præcindi, neque abstrahi, sed demus hoc, sic autem ratio illa esset omnino diversa, & sic nec esset univoca, nec analogia; unde non ad rem; vel abstrahitur ratio in qua conveniunt, & differunt formaliter simul, quod primo repugnat in sententia Adversariorum, negantium posse à nobis concipi duas rationes dissimiles eodem actu; secundo repugnat, quia ille conceptus non esset simpliciter præcisus à differentiis, quia in illo conceptu cognoscerentur rationes, per quas differunt: ergo cognoscerentur differentiæ; sed conceptus, in quo cognoscuntur differentiæ non est præcisus à differentiis; ergo si ille conceptus cognoscitur cum differentiis, non præcinditur ab illis; sed ut supponitur in titulo quæstionis, ratio entis est simpliciter præcisæ ab omni differentia; ergo ita est una, & eadem simpliciter, ut nullam habeat diversitatem, & inæqualitatem: ergo est univoca, & non analogia.

Respondet Hurtado, quod analogia non solum attenditur secundum illam rationem præcise sumptam, sed etiam secundum eandem, ut contractam, atque ideo cum contracta sit diversa, sit ut nomen ens sit analogum.

Sed contra primo, quia illud est analogum formaliter quod ex vi eiusdem nominis significat conceptum obiectivum, partim eundem, & partim diversum; sed ens ex vi eiusdem nominis non significat conceptum obiectivum partim eundem, & partim diversum: ergo ens non est analogum. Maior est certa, & conceditur ab adversariis, & ideo probat Hurtado dependentiam non causare analogiam, quia diversitas causata per dependentiam, & identitas conceptus communis non importatur ex vi eiusdem nominis: probatur minor; quia in tantum ens est partim idem, & partim diversum secundum adversarios, in quantum est abstractum, & in quantum est contractum: sed ens ut abstractum, & ut contractum non significatur ex vi eiusdem nominis, & conceptus formalis illi respondentis: ergo ens ex vi eiusdem nominis, & conceptus non significatur partim idem, & partim diversum. Maior est solutio adversariorum, probatur minor: Ens tan-

Q. 105